

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Циклова комісія професійно-практичної підготовки
спеціальності «Дошкільна освіта»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр дошкільної освіти

Професійна кваліфікація: Вихователь закладу дошкільної освіти

Затверджено на засіданні циклової комісії
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Методика музичного виховання»
Викладач (-і)	Никорак Наталія Юріївна
Контактний телефон викладача	+380663065501
E-mail викладача	nataliya.nykorak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	згідно з розкладом
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<i>Предметом вивчення навчальної дисципліни є:</i> концептуальні засади, нормативно-правова база, дидактичні та практико-методичні основи організації музичного виховання та навчання в сучасному закладі дошкільної освіти	
3. Мета та завдання навчальної дисципліни	
<p><i>Метою вивчення навчальної дисципліни є:</i> розкрити теоретико-практичні основи «Методики музичного виховання» як дисципліни про організацію роботи з музичного виховання та навчання дітей; забезпечити теоретичну та практичну підготовку майбутніх фахівців дошкільної освіти з реалізації музичного виховання і навчання дітей в сучасному закладі дошкільної освіти; сформулювати у здобувачів фахової освіти компетентності з реалізації музично-естетичного виховання та навчання дошкільників з метою забезпечення ефективної майбутньої професійної діяльності</p> <p><i>Основними завданнями вивчення дисципліни є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - формувати у студентів цілісну систему знань про організацію та здійснення освітнього процесу в сучасному закладі дошкільної освіти; - забезпечити оволодіння майбутніми педагогами теоретичними знаннями з проблем музичного виховання і навчання дітей дошкільного віку; - виробити у майбутніх вихователів на основі засвоєного матеріалу, педагогічні уміння, навички та комплекс фахових компетентностей з організації музичного виховання і навчання дітей у закладі дошкільної освіти; - забезпечити комплексну підготовку майбутніх фахівців дошкільної освіти до різноаспектної та усебічної діяльності з реалізації освітньої лінії «Дитина у світі мистецтва» 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<i>Загальні компетентності</i>	
<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою (усно і письмово);</p> <p>ЗК-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;</p>	

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності

ФК-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової літератури;

ФК-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага). Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку;

ФК-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку;

ФК-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі);

ФК-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів);

ФК-9. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку;

ФК-19. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

Програмні результати навчання

Знання та розуміння:

ПРН-1. дошкільної педагогіки, дитячої психології, вікової фізіології, санітарії та гігієни, в т.ч. основи першої долікарської допомоги;

ПРН-2. сучасних освітніх технологій та новітніх досягнень педагогічного досвіду в контексті обраної додаткової кваліфікації;

ПРН-3. теорій і методик розвитку, виховання та навчання дітей дошкільного віку, особливостей моделювання освітнього процесу з урахуванням різних вікових груп та індивідуальних особливостей вихованців;

Застосування знань та розумінь:

ПРН-6. планує, організовує та здійснює освітню роботу відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти й чинних освітніх програм та з урахуванням психологічних, фізіологічних та індивідуальних особливостей розвитку дітей на певних вікових етапах розвитку та дітей з особливими освітніми потребами;

ПРН-7. керується принципами дошкільної педагогіки і психології, застосовує знання з профільних методик розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку, забезпечує реалізацію особистісно-орієнтованого, інтегрованого та диференційованого підходу при організації навчально-виховної роботи з дітьми;

ПРН-8. створює оптимальні умови для всебічного гармонійного розвитку дітей, забезпечення їх фізичного, психічного розвитку;

ПРН-9. впроваджує у практику сучасні освітні технології;

ПРН-10. організує роботу з батьками, надає їм консультативну допомогу з актуальних і проблемних питань;

ПРН-15. уміння донесення інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності.

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські, практичні заняття		24	
самостійна робота		54	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
7	012 Дошкільна освіта	4	нормативна
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття семінарські заняття	сам. роб
Змістовий модуль 1. Загальні засади музичного виховання і навчання в сучасному закладі дошкільної освіти			
Тема: Музика і всебічний розвиток особистості дитини дошкільного віку 1. Значення музики як часового виду мистецтва у всебічному розвитку особистості дитини. Музика як засіб формування морального обличчя дитини, активізації її розумових здібностей та фізичного розвитку. 2. Загальна характеристика та вікові особливості музичного розвитку дітей дошкільного віку 3. Поняття «музикальність» та її структура 4. Завдання музичного виховання та навчання дітей дошкільного віку (за основними видами музичної діяльності). 5. Характеристика програми музичного виховання дітей різних вікових груп (особливості музичного репертуару та програмові вимоги)	2	2	4
Змістовий модуль 2			
Теоретико-методичні основи організації провідних видів музичної діяльності дітей			
Тема: Сприймання музики. Слухання музики як вид музичної діяльності дітей дошкільного віку 1. Значення слухання музики для музичного розвитку дітей дошкільного віку. 2. Основні завдання слухання музики.	2	2	4

<p>3. Зміст програми та характеристика репертуару для слухання, відповідно до вікових особливостей дітей дошкільного віку.</p> <p>4. Методика організації та проведення слухання музики з дітьми дошкільного віку на музичному занятті.</p> <p>5. Особливості організації слухання музики під час різних видів діяльності дошкільників у групі та поза нею</p>			
<p>Тема: Виконавство. Значення співу як провідного виду музичної діяльності дітей та засіб їхнього естетичного розвитку</p> <p>1. Спів як один із видів музичної діяльності дітей дошкільного віку та засіб їх музичного розвитку. Завдання вокальної роботи з дітьми різних вікових груп.</p> <p>2. Характеристика співочих умінь: співацька постава, діапазон, вокальні навички (звукоутворення, дихання, дикція), хорові навички (чистота інтонування – стрій, злагодженість – ансамбль).</p> <p>3. Зміст програми та характеристика пісенного репертуару, відповідно до вікових особливостей дітей.</p> <p>4. Вимоги до пісенного репертуару.</p> <p>5. Методика навчання співу дітей різних вікових груп</p>	2	2	4
<p>Тема: Виконавство. Музично-ритмічні рухи та гра на музичних інструментах як види музичної діяльності дітей</p> <p>1. Значення та основні завдання музично-ритмічної діяльності дітей дошкільного віку.</p> <p>2. Види музично-ритмічної діяльності дошкільників.</p> <p>3. Характеристика музичного репертуару для музично-ритмічних рухів.</p> <p>4. Методика навчання дітей музично-ритмічних рухів і вправ</p> <p>5. Гра на музичних інструментах як один із видів музичної діяльності дітей дошкільного віку. Класифікація дитячих музичних інструментів та основні вимоги до них.</p> <p>6. Самостійне музикування та ансамблева гра на дитячих музичних інструментах. Застосування музичних інструментів під час різних видів музичної діяльності дітей.</p> <p>7. Методика навчання дітей дошкільного віку гри на елементарних музичних інструментах</p>	2	4	4

Змістовий модуль 3			
Дидактика музики в закладі дошкільної освіти			
Тема: Закономірності, принципи та методи музичного виховання та навчання дошкільників 1. Закономірності музичного виховання та навчання музики дітей дошкільного віку. 2. Принципи музичного виховання та навчання дошкільників 3. Характеристика понять «методи навчання» та «методи виховання» у дошкільній дидактиці. 4. Методи музичного виховання дітей дошкільного віку. 5. Методи та прийоми навчання музики дітей дошкільного віку	-	2	4
Тема: Форми організації музичної діяльності дітей. Музичне заняття – основна форма музичного виховання та навчання музики в закладі дошкільної освіти 1. Значення та завдання проведення музичних занять як основної форми організації музичної діяльності дітей дошкільного віку. 2. Дидактичні та організаційні вимоги до проведення музичних занять у закладі дошкільної освіти. 3. Характеристика основних видів музичних занять. 4. Планування, структура та особливості проведення комплексного музичного заняття. 5. Алгоритм побудови розгорнутого плану-конспекту музичного заняття	2	2	4
Тема: Роль музики у повсякденному житті дітей в закладі дошкільної освіти. Організація самостійної музичної діяльності дітей дошкільного віку 1. Музика і фізкультура (музика на ранковій гімнастиці; музика на занятті з фізкультури). 2. Розваги (концерт, гра-драматизація, ляльковий, тіньовий, пальчиковий і настільний театри, вечори ігор та забав тощо), їх планування та методика проведення. 3. Музика на прогулянці, в ході інших занять, під час дитячих ігор	-	2	8

4. Значення і зміст самостійної музичної діяльності дітей різних вікових груп. Види самостійної музичної діяльності дошкільників. 5. Організація самостійної музичної діяльності дітей дошкільного віку			
Тема: Святкові ранки у закладі дошкільної освіти 1. Види свят та їх коротка характеристика. 2. Особливості роботи над сценарієм свята. 3. Роль музики на святах. 4. Методика планування, організації і проведення дитячого свята у закладі дошкільної освіти	2	4	6
Тема: Музика та інклюзивна освіта в закладі дошкільної освіти. Загальне поняття про «музикотерапію» 1. Особливості впливу музики на дітей з особливими освітніми потребами. 2. Історія музичної терапії. Основні наукові концепції сучасної музикотерапії. 3. Напрями лікувального впливу музикотерапії, її механізми й форми. 4. Музикотерапія при заїканні	-	2	8
Змістовий модуль 4 Організація та обладнання музично-виховної та навчальної роботи в закладі дошкільної освіти			
Тема: Роль вихователя в організації музичної діяльності дітей дошкільного віку 1. Функції та обов'язки вихователя щодо музичного розвитку вихованців. 2. Діяльність вихователя на музичному занятті: під час слухання музики, співу, виконання музично-ритмічних рухів та гри на музичних інструментах. 3. Роль вихователя в організації музичних розваг та ігор дошкільників. 4. Підготовка вихователя до свята та обов'язки ведучої на святі. 5. Робота з колективом вихователів та батьками у сфері музично-естетичного виховання дітей дошкільного віку	-	2	4
Тема: Роль музичного керівника в організації музичної діяльності дітей у закладі дошкільної освіти 1. Основні складові професійної майстерності та види діяльності музичного керівника в закладі дошкільної освіти. Функції та обов'язки музичного керівника. 2. Основні підходи до планування педагогічної роботи музичного керівника.	-	-	4

3. Вимоги до матеріально-методичного забезпечення організації музичного виховання та навчання музики в закладі дошкільної освіти (посібники, музично-дидактичні ігри, аудіовізуальна наочність, технічні засоби навчання тощо)			
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 5 (100) балів.		
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – максимум 5 (100) балів.		
Семінарські /практичні заняття	Виступи на семінарських заняттях, виконання завдань самостійної роботи, творчих робіт - максимум 5 (100) балів		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання завдань, передбачених планом семінарських занять, самостійної та контрольної роботи		
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. При виставленні залікової оцінки, враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час поточного опитування у ході аудиторних занять, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бал контрольної роботи.		
7. Політика навчальної дисципліни			
<p>1. Письмові та усні роботи виконуються відповідно до тематики занять, зазначених у силабусі.</p> <p>При поточному контролі оцінюється:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пунктуальність та своєчасність виконання завдань, - систематичність та активність роботи на семінарських заняттях, - рівень засвоєння знань, продемонстрованих у відповідях і виступах, - повнота та глибина оволодіння питаннями теми, - рівень оволодіння практичними навичками, готовність до самоаналізу та роботи над власними помилками. <p>Експрес-контроль у формі тестів, бліц-самостійні роботи проводяться після вивчення теми, контрольна робота – після перших двох модулів.</p> <p>Підсумкова оцінка виставляється після проведення останнього в семестрі семінарського заняття. При виставленні підсумкової оцінки враховуються результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - діяльності студента на семінарських заняттях, - виконання завдань самостійної аудиторної та позааудиторної роботи студента та творчих завдань, - поточного тестового контролю, та контрольної роботи. <p>2. <i>Академічна доброчесність.</i></p> <p>Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників, зокрема:</p>			

Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;
Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;
Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82%D1%83.pdf>

3. Відвідування занять.

Пропуски семінарських занять відпрацьовуються.

Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

4. *Неформальна освіта.* Результати неформальної освіти зараховується згідно з «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». URL: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Основні нормативно-правові документи:

Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». URL: <https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2023/10/redaktsiia-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-vidokremnomu-strukturnomu-pidrozdi-1.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2017. № 38-39. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Закон України «Про дошкільну освіту». Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38-39. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>

4. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») : постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>
5. Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / заг. ред. О.В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с. URL : <https://www.pedrada.com.ua/article/2336-programa-ukranske-doshkillya-2017>
6. Заяц Л.І. Сухина Л.Ю. Музичне виховання у дитячому садку (за Базовим компонентом дошкільної освіти). 3-4 роки життя. Харків : Видавнича група «Основа», 2013. 143 с.
7. Заяц Л.І. Сухина Л.Ю. Музичне виховання у дитячому садку (за Базовим компонентом дошкільної освіти). 5 рік життя. Харків : Видавнича група «Основа», 2013. 112 с.
8. Кушка Я. Методика музичного виховання : навч. посіб. Вінниця : «Нова Книга», 2007. 216 с.
9. Михайличенко О. В. Основи загальної та музичної педагогіки: історія та теорія : навч. посіб. (двомовний). Суми : Вид-во «Козацький вал», 2009. 208 с.
10. Михайличенко О.В. Музично-естетичне виховання дітей та молоді в Україні (ретроспективно-теоретичний аспект) : монографія. вид. 2-ге, перероб. і доповнене. Суми : Вид-во «Козацький вал», 2007. 356 с.
11. Мистецька освіта в Україні : теорія і практика / О. П. Рудницька та ін.; заг. ред. О. В. Михайличенко. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 255 с.
12. Музичне виховання у дошкільному навчальному закладі : зб. методичних матеріалів / упоряд. І.А. Романюк. Тернопіль : Мандрівець, 2008. 104 с.
13. Нечай С. Музика розвиває, виховує, оздоровлює : навч.-метод. посіб. Київ : Світич, 2012. 144с.
14. Новикова Г.П. Музичне виховання дошкільнят : посіб. для працівників дошкільних навчальних закладів. Київ : Музична Україна, 2000. 202 с.
15. Олексюк О.М. Музична педагогіка : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. 248 с.
16. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін : монографія. Київ : Освіта України, 2008. 274 с.
17. Падалка Г.М. Музична педагогіка : курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти / за ред. В.Г. Бутенка. Херсон : ХДПШ, 1995. 104 с.
18. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
19. Сбітнєва Л.М. Методика музичного виховання : метод. рек. для студ. спец. «Музичне мистецтво (Художня культура)». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. 58 с.
20. Сурмик І.С., Сурмик С.С. Музичне виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. Володимир-Волинський, 2010. 254 с.
21. Федій О.А. Естетотерапія. Київ : Видавництво Центр учбової літератури. 2012. 303с.
22. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. 472 с.
23. Шабутін С., Хміль С., Шабутіна І. Зцілення музикою : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники, 2006. 192 с
24. Шоломович С., Рудченко І., Зінич Р. Методика музичного виховання в дитячому садку. Київ : «Музична Україна», 1979. 163 с.

Допоміжна:

1. Бакай С.Ю., Стороженко Т.В. Осінній настрій. Пісні та ноти для дітей дошкільного віку». Ч.1. Методичний посібник. Для музичних керівників ДНЗ, вихователів та студентів музично-педагогічних факультетів вищих та середніх спеціальних навчальних закладів. Харків : ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2015. 35 с.
2. Верховинець В. Весняночка. Ігри з піснями для дітей дошкільного віку та молодших школярів. Київ : «Музична Україна», 1979. 335 с.
3. Галіцина Л. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності : навч.-метод. посіб. 2006. 128 с.
4. Гелунова А.М., Чиркіна В.В. У світі музики. Розробки занять для дітей 4-6 років Харків : Вид. група «Основа», 2008. 332 с.
5. Ланцюженко З.Д., Школьній С.Я., Безшапошнікова Т.В. Музично-ритмічні хвилинки та розспіванки для дітей. Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 64 с.
6. Музична діяльність. Хрестоматія. Перша молодша група (3-й рік життя) : навч. посіб. / упоряд. І.П. Прудська. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. 68 с.
7. Паронова В.І. Шевченко Н.М. Прилинь, прилинь, Веснонько : збірник сценаріїв для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. 80 с.
8. Присяжнюк І.Ю. Музично-дидактичні ігри для дошкільнят : посіб. для муз. керівників дошкільних навч. закл. Баришівка, 2010. 20 с.
9. Сияк І.М., Самсонова О.О. У світі музичних ігор. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 144 с.
10. Шевченко С.М., Ткаченко В.М. Музичні свята та заняття (для дітей старшого дошкільного віку). Харків : Вид-во «Ранок», 2007. 62 с.
11. Шевчук А. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності. Київ : Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. 128 с.
12. Я у світі музики. Ранній вік : збірка музичних творів / упоряд. І.М. Сорокопуд, Н.В. Андренко. Харків : Вид-во «Ранок», 2012. 88 с.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbuu.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuu.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>